

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy I Wydział Cywilny w G. w składzie:

Przewodniczący: SSR Janusz Supiński

Protokolant: Katarzyna Kucharska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07.11.2017r. sprawy

z wniosku A. Ś., Ł. Ś.

z udziałem R. Ś., M. Ś.

o dział spadku

postanawia:

I. Dokonać działu spadku po spadkodawcach H. Ś., zmarłej w dniu 22.08.2008r. w R. ostatnio stale zamieszkałej w G. oraz Z. Ś., zmarłym w dniu 13.08.2012r. w G. ostatnio stale zamieszkałym w G., w skład którego to spadku wchodzi wkład mieszkaniowy w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., związany ze spółdzielczym, lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) w wysokości 55.528,72 zł w ten sposób, że opisany wyżej składnik masy spadkowej przyznać na wyłączną rzecz wnioskodawczyni A. Ś. bez obowiązku spłaty na rzecz wnioskodawcy Ł. Ś. oraz uczestnika postępowania R. Ś..

II. Zasądzić od wnioskodawczyni A. Ś. na rzecz uczestnika postępowania M. Ś. kwotę 13.585,53 (trzydzieści tysięcy pięćset osiemdziesiąt pięć 53/100) złotych tytułem spłaty, ustalając 6 (sześć) miesięczny termin płatności tej kwoty od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia.

III. Ustalić wartość przedmiotu podziału majątku dorobkowego i działu spadku na kwotę 55.528,72 złotych.

IV. Zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata I. M. kwotę 4.428 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną uczestnikowi postępowania M. Ś. z urzędu, w tym kwotę 828 zł tytułem podatku VAT od przyznanego wynagrodzenia.

V. Znieść wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania.

Sygn. akt I Ns 838/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. Ś. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu wniosła o dokonanie działu spadku po Z. Ś. zmarłym w dniu 13.08.2012 r. i H. Ś. zmarłej w dniu 22.08.2008 r., w skład którego to spadku wchodzi spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w G. przy ul. (...) o wartości 105.890 zł, poprzez przyznanie tego składnika na wyłączną własność wnioskodawczyni bez obowiązku spłaty na rzecz uczestnika R. Ś. oraz Ł. Ś., ze spłatą uczestnika M. Ś.. Domagała się nadto rozliczenia nakładów poniesionych przez nią na sporny lokal w postaci miesięcznych opłat uiszczanych z tytułu posiadania lokalu. W uzasadnieniu wnioskodawczyni podała, iż na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 27.09.2016 r. zostali ustaleni spadkobiercy H. i Z. małż. Ś. (są nimi zainteresowani w niniejszej sprawie

Wnioskodawca Ł. Ś. w ostatecznie doprecyzowanym stanowisku wskazał, że zrzeka się udziału w lokalu, wchodzącym w skład masy spadkowej po zmarłych H. i Z. Ś. na rzecz wnioskodawczyni A. Ś. bez obowiązku spłat.

Uczestnik postępowania M. Ś. zaaprobował wnioski A. Ś. oraz Ł. Ś. zarówno co do zasady, jak i co do sposobu dokonania działu spadku. Nie podzielił zasadności uwzględnienia nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na sporny lokal, wskazując, że użytkowała ona ten lokal i użytkuje ze swoim partnerem, pozostając w związku nieformalnym. Zgłosił przy tym zarzut przedawnienia roszczenia o owe nakłady. Zdaniem uczestnika nadto, nakłady winny być rozliczone zgodnie z udziałami w mieszkaniu. Ostatecznie uznał kwotę 1.166,68 zł z tytułu opłat za ciepło, związanych z utrzymaniem spornego lokalu oraz kwotę 19,91 zł z tytułu przekształcenia wieczystego użytkowania gruntów, jako nakłady czynione przez wnioskodawczynię na ów lokal.

Uczestnik postępowania R. Ś. zgodził się z wnioskiem o dział spadku, zrzekając się swego udziału w majątku spadkowym na rzecz wnioskodawczyni A. Ś..

Sąd ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 27.09.2016 r. w sprawie I Ns 534/16 Sąd Rejonowy w Giżycku stwierdził, że spadek po H. Ś. zmarłej w dniu 22.08.2008 r. w R., stale ostatnio zamieszkałej w G. nabyli: mąż Z. Ś. w ¼ części i dzieci R. Ś., M. Ś., Ł. Ś., A. Ś. po 3/16 części. Nadto Sąd stwierdził, że spadek po Z. Ś. zmarłym w dniu 13.08.2012 r. w G. stale ostatnio zamieszkałym w G. nabyły dzieci: R. Ś., M. Ś., Ł. Ś. oraz A. Ś. po ¼ części.

(**dowód:** z akt I Ns 534/16- postanowienie- k. 26)

W skład spadku po spadkodawcach H. i Z. małż. Ś. wchodzi wkład mieszkaniowy w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., związany ze spółdzielczym, lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...), stanowiący 52,44 % wartości rynkowej lokalu, tj. 55.528,72 zł. Wartość rynkowa tego lokalu bowiem według stanu z daty otwarcia spadku i cen z daty orzekania w niniejszej sprawie to kwota 105.890 złotych.

(**dowód:** zaświadczenie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) - k. 3

opinia biegłego M. D. - k. 74-91, 164-165)

W spornym lokalu zamieszkuje na stałe wnioskodawczyni A. Ś.. Pracuje ona w totalizatorze sportowym, osiąga dochód w wysokości 1.800 zł netto miesięcznie. Wnioskodawca Ł. Ś. oraz uczestnik R. Ś. nie zamieszkują, ani nie korzystają z w/w lokalu. Uczestnik postępowania M. Ś. również nie mieszka w spornym lokalu. Na stałe mieszka w B., jest na emeryturze.

(**dowód:** słuchanie zainteresowanych- k. 144, 187-188)

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie jest zarówno skład masy spadkowej po spadkodawcach H. i Z. małż. Ś., jak i wartość jedyne go składnika tej masy. Wynika to zarówno z twierdzeń samych zainteresowanych, jak i zgromadzonych w sprawie dokumentów (m.in. zaświadczenia z dnia 9.11.2016 r. - k. 3) oraz opinii biegłego M. D.. O ile przy tym opinia biegłego M. D. była początkowo kwestionowana przez uczestnika M. Ś., o tyle po wydaniu przez biegłego opinii uzupełniającej w dniu 29.06.2017 r. żaden z zainteresowanych nie wniósł do niej zastrzeżeń, wobec czego Sąd uznał, że ostatecznie opinia biegłego M. D. zyskała pełną aprobatę zainteresowanych. W tej sytuacji Sąd (również akceptujący ową opinię) przyjął, że opinia biegłego M. D. zasługuje na uwzględnienie jako fachowa, rzetelna i bezstronna oraz mogąca stanowić podstawę orzeczenia w niniejszej sprawie. Bezspornym ostatecznie pozostał także sposób podziału wskazanej wyżej masy spadkowej.

Na takiej bazie Sąd uznał za celowe i zasadne dokonanie działu spadku po H. Ś. zmarłej w dniu 22.08.2008 r. i Z. Ś. zmarłym w dniu 13.08.2012 r., w skład którego to spadku wchodzi wkład mieszkaniowy w Spółdzielni

Mieszkaniowej (...) w G., związany ze spółdzielczym, lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego, położonego w G. przy ul. (...) w wysokości 55.528,72 zł poprzez przyznanie opisanego składnika na wyłączną rzecz wnioskodawczyni A. Ś.. Podejmując decyzję o przyznaniu w/w składnika masy spadkowej na rzecz wnioskodawczyni Sąd wziął pod uwagę przede wszystkim fakt zamieszkiwania od wielu lat w tej nieruchomości przez A. Ś. - to bowiem w tym lokalu znajduje się od wielu lat centrum spraw życiowych wnioskodawczyni. To na terenie G. wnioskodawczyni funkcjonuje od lat, mając miejsce pracy, znajomych, przyjaciół. Niewątpliwie też argumentem przemawiającym za przyznaniem wnioskodawczyni lokalu, wchodzącego w skład masy spadkowej jest okoliczność, że pozostali zainteresowani w sprawie, w owej nieruchomości nie zamieszkują, ani z niej nie korzystają. Uczestnicy R. Ś. oraz Ł. Ś. zrzekli się swego udziału w majątku spadkowym na rzecz wnioskodawczyni A. Ś.. Ostatecznie zresztą wszyscy zainteresowani zaaprobowali sposób dokonania działu spadku proponowany przez wnioskodawczynię. Jedynie zatem na marginesie wskazać należy, że z drugiej strony Sąd – przy rozważaniach co do osoby, której winien przypaść ów składnik masy spadkowej – uwzględnił fakt, że centrum spraw życiowych uczestnika M. Ś. stanowi miasto B., gdzie mieszka, pozostając na emeryturze. Trudno zatem sobie wyobrazić, iż nagle porzuci znajomych, przyjaciół etc. i przeprowadzi się do G., by mieszkać w przedmiotowym lokalu. Nic zresztą nie stało na przeszkodzie, by uprzednio taką decyzję podjął i zrealizował. Reasumując zatem tę kwestię Sąd stanął na stanowisku, iż dokonując wyboru między przyznaniem spadkowego lokalu wnioskodawczyni (i utrzymaniu jej dotychczasowego centrum spraw życiowych) a uczestnikowi M. Ś. (mieszkającemu stale w B.), jedyną właściwą decyzją mogło być przyznanie owego składnika wnioskodawczyni, co też Sąd uczynił w pkt I postanowienia.

Przechodząc do wniosków i zarzutów poszczególnych zainteresowanych dotyczących rozliczenia nakładów poczynionych na sporny lokal, ewentualnego przedawnienia owych nakładów, należy przede wszystkim wskazać na treść art. 686 k.p.c., w szczególności w zestawieniu z art. 684 k.p.c. Art. 684 k.p.c. stanowi, iż skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd. Przepis ten zatem nakłada na Sąd obowiązek podjęcia z urzędu wszelkich działań (czyli przeprowadzenia dowodów), w wyniku których zostanie ustalony skład i wartość masy spadkowej. Z kolei art. 686 k.p.c. wskazuje, że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także inne, enumeratywnie wymienione kwestie, w tym roszczenia współspadkobierców z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów. Kwestie te jednak Sąd rozstrzyga wyłącznie na wniosek zainteresowanych i w trybie reżimu dowodowego z art. 6 k.c. Innymi słowy to zainteresowani obowiązani są najpierw do zgłoszenia żądania rozstrzygnięcia przez Sąd konkretnej kwestii, a następnie do wskazania dowodów na poparcie swoich tez i twierdzeń pod rygorem nieuwzględnienia zgłoszonego roszczenia.

Powyższa konstatacja niezbędna była z uwagi na treść żądań i zarzutów, zgłoszonych w niniejszej sprawie przez poszczególnych zainteresowanych, a także treść rozważań i rozstrzygnięć Sądu.

I tak przede wszystkim wnioskodawczyni A. Ś. wniosła o rozliczenie nakładów poczynionych przez nią na spadkowy lokal, a polegających na uiszczaniu miesięcznych opłat z tytułu posiadania lokalu za okres od września 2012 r. do czerwca 2017 r. Jakkolwiek zainteresowani Ł. Ś. oraz R. Ś. nie kwestionowali ani faktu dokonania nakładów przez wnioskodawczynię, ani zakresu owych nakładów, ani wreszcie wartości tych nakładów wyliczonych przez wnioskodawczynię na kwotę 15.002,64 zł, to z wartością dokonanych nakładów czynionych przez wnioskodawczynię nie zgodził się uczestnik M. Ś.. Uczestnik ów uznał roszczenie wnioskodawczyni o rozliczenie nakładów czynionych na sporny lokal w zakresie kwoty 1.166,68 zł, stanowiącej opłaty z tytułu energii cieplnej oraz w zakresie kwoty 19,91 zł z tytułu przekształcenia wieczystego użytkowania gruntów. Dokonując zatem oceny zasadności w/w wniosku jako zagadnienia niesporne Sąd przyjął, iż wnioskodawczyni poczyniła nakłady na lokal, wchodzący w skład masy spadkowej o łącznej wartości 1.186,59 zł. Jednocześnie M. Ś. podniósł zarzut braku podstaw do uwzględnienia pozostałych opłat związanych z eksploatacją spadkowego lokalu. Wobec takiej postawy uczestnika, wnioskodawczyni zgodnie ze wspomnianą regułą wpływającą z treści art. 6 k.c.- winna była w toku postępowania wykazać nie tylko wysokość poniesionych nakładów, ale przede wszystkim zasadność ich poniesienia oraz konieczność ich rozliczenia. Co do środków, wydatkowanych przez wnioskodawczynię w związku z obowiązkiem ponoszenia opłat na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., nie ulega wątpliwości, że ów obowiązek wnioskodawczyni przejęła na siebie poprzez sam fakt zajmowania lokalu. Spadkowy lokal pozostawał w wyłącznym posiadaniu wnioskodawczyni,

której zresztą ów lokal został przyznany. Dla wykazania wysokości wydatków poniesionych z tytułu zajmowania spadkowego lokalu, wnioskodawczyni przedłożyła zestawienia opłat dotyczących lokalu mieszkalnego, pochodzących ze Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.. Wynika z nich, że opłaty uiszczane były przez Z. Ś., Ś. A., K. F.. Z zestawień nie wynikają też poszczególne składowe kwoty przekazywanych do spółdzielni mieszkaniowej. Ma to o tyle znaczenie, że na kwoty przekazywane do spółdzielni z tytułu zajmowania lokalu składają się zarówno opłaty stałe, takie jak koszty administrowania (w tym amortyzacja środków trwałych, obsługa prawna, wynagrodzenia samorządu mieszkańców), koszty zarządu, koszty konserwacji bieżącej i materiałów, koszty energii elektrycznej w częściach wspólnych budynku, ubezpieczenie budynków, jak i opłaty zmienne, uzależnione od ilości osób zajmujących lokal, np. opłaty za śmieci, odprowadzanie ścieków, czy opłaty za energię ciepłą zużytą do podgrzania zimnej wody. Brak wykazania przez wnioskodawczynię A. Ś. wysokości poszczególnych kwot przekazywanych na rachunek spółdzielni mieszkaniowej uniemożliwił tutaj Sądowi dokonanie weryfikacji, które z owych kwot mogłyby podlegać ewentualnemu rozliczeniu. Wnioskodawczyni nie wykazała w jakim stopniu uczestniczyła w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem lokalu oraz w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem części budynku, stanowiącego mienie spółdzielni, zgodnie z postanowieniami statutu spółdzielni (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia o spółdzielniach mieszkaniowych). Przedłożone wyliczenia nie mogły być uznane za dowód wystarczający dla wykazania tej istotnej w sprawie okoliczności. Wbrew zatem ciężarowi dowodu (art. 6 kc z zw. z art. 232 kpc) wnioskodawczyni nie zdołała wykazać zasadności żądania rozliczenia wskazanej kwoty, wobec czego nie mogła ona w ramach postępowania takiemu rozliczeniu podlegać. Na marginesie jedynie wskazać należy, że zdaniem Sądu nieuzasadnione byłoby obciążanie kosztami utrzymania lokalu pozostałych spadkobierców, którzy nie korzystali i nie korzystają z nieruchomości i od początku deklarowali chęć scedowania swoich udziałów. Żądanie obciążenia ich kosztami utrzymania nieruchomości pozostawałoby w sprzeczności z zasadami słuszności i współżycia społecznego. Sąd zatem – uwzględniając powyższe, roszczeń wnioskodawczyni w omawianym zakresie nie uwzględnił. Z tych również względów poza analizą tutaj Sądu pozostał zarzut przedawnienia roszczenia o owe nakłady na zajmowany przez wnioskodawczynię lokal.

Kolejną kwestią, którą należało w tym miejscu rozstrzygnąć to spłaty z tytułu przyznania wnioskodawczyni w/w składnika masy spadkowej. O ile bowiem wnioskodawca Ł. Ś. oraz uczestnik R. Ś. uzgodnili przekazanie lokalu na rzecz uczestniczki postępowania bez obowiązku ich spłaty, o tyle co do uczestnika M. Ś. takich uzgodnień stron już nie było. W takiej sytuacji Sąd przyjął wartość tego składnika masy spadkowej na kwotę 55.528,72 zł, czyli 52,44 % wartości rynkowej lokalu, ustalonej przez biegłego. Uwzględniając powyższą wartość, wartość nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na spadkowy lokal (uznanych przez uczestnika) oraz wysokość udziału uczestnika postępowania M. Ś. w spadku (1/4) Sąd dokonał stosownych wyliczeń i uzyskał kwotę 13.585,53 zł jako wysokość należnej wnioskodawczyni od uczestnika M. Ś. spłaty: $55.528,72 \text{ zł} - 1.166,68 \text{ zł} - 19,91 \text{ zł} = 54.342,13 : 4 = 13.585,53 \text{ zł}$. Konsekwencją powyższego było zasądzenie na rzecz w/w uczestnika kwoty 13.585,53 zł tytułem spłaty. Termin płatności należało – zdaniem Sądu – ustalić na 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, bowiem z jednej strony taki termin pozwoli A. Ś. na zgromadzenie niezbędnych funduszy, a z drugiej – zapewni uprawnionemu uzyskanie w racjonalnym terminie należnej kwoty. Wnioskodawczyni podniosła bowiem, że zamierza dokonać spłaty uczestnika z pomocą kredytu bankowego, co czyni ów sposób rozstrzygnięcia zasadnym, wobec konieczności oczekiwania na wsparcie instytucji bankowych.

O powyższym Sąd orzekł jak w pkt I i II sentencji postanowienia.

Mając na względzie ustaloną wartość jedyne go składnika masy spadkowej Sąd ustalił wartość przedmiotu podziału majątku dorobkowego i działu spadku na kwotę 55.528,72 zł, o czym jak w pkt III sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu Sąd orzekł na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714). Do wynagrodzenia adwokata w kwocie 3.600,00 zł należało doliczyć kwotę 828 zł tytułem podatku VAT, a to po myśli § 4 ust. 3 w/w rozporządzenia. O powyższym Sąd orzekł jak w pkt IV sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł jak w pkt V sentencji postanowienia, po myśli art. 520 § 1 kpc, uznając, iż brak jest przesłanek do zastosowania § 2 zd. 1 in fine lub 3 tegoż artykułu. Zainteresowani zgodni byli w sprawie nie tylko co do zasady, ale nawet co do sposobu podziału masy spadkowej. Jakkolwiek zatem prezentowali rozbieżne stanowiska co do rozliczania nakładów na spadkowy lokal, to brak jest w niniejszej sprawie podstaw do odstępstw od generalnej zasady określonej w art. 520 § 1 kpc.